

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Закарпатської** області щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Закарпатської області в I кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Закарпатської області** у I кварталі 2024 року свідчать, що, незважаючи на логістичні труднощі з перетином кордону, брак кваліфікованих працівників та високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали, респонденти **очікують зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні**. Водночас вони стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікується повільніше зростання цін на товари та послуги. Девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні нижчими темпами:** баланс відповідей – 18.2% (у попередньому кварталі – 36.4%) (графік 1). У цілому по Україні баланс відповідей – 8.5%;
- **повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги:** 81.8% респондентів області очікують, що зростання цін не перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 63.6%), у цілому по Україні – 48.4%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, витрати на виробництво, соціальні видатки бюджету та доходи населення (вплив останнього чинника посилюється) (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 63.6% респондентів (як у IV кварталі 2023 року), у цілому по Україні – 81.1%;
- **фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 18.2%) (таблиця), у цілому по Україні – 3.7%;
- **обсяги реалізації виробленої продукції на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (як у попередньому кварталі). Водночас респонденти області очікують, що обсяги реалізації виробленої продукції на зовнішньому ринку зменшаться: баланс відповідей – «мінус» 33.3% (у IV кварталі 2023 року – «мінус» 20.0%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 10.6% та 6.8% відповідно;
- **зменшення обсягів інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей – «мінус» 18.2% та «мінус» 9.1% відповідно (як у попередньому кварталі). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 1.5% та 8.3% відповідно;
- **зменшення кількості працівників на своїх підприємствах вищими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 18.2% (одні з найгірших очікувань серед регіонів) (у попередньому кварталі – «мінус» 9.1%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 6.3%;
- **уповільнення зростання цін на товари / послуги, що купують та продають їх підприємства:** баланси відповідей – 72.7% та 45.5% відповідно (у IV кварталі 2023 року – 100.0% та 63.6% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливають ціни на енергоносії, курс гривні до іноземних валют (вплив чинника посилюється), ціни на сировину та матеріали, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **збільшення витрат на одиницю продукції нижчими темпами:** баланс відповідей – 45.5% (у попередньому кварталі – 72.7%). Респонденти також очікують прискорення збільшення витрат на оплату праці одного найманого працівника: баланс відповідей – 72.7% (у попередньому кварталі – 54.5%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, брак кваліфікованих працівників, занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали (вплив чинника було оцінено вище, ніж у попередньому опитуванні) та недостатній попит (графік 5).

Частка респондентів, які планують брати банківські кредити, становить 18.2%, як у попередньому кварталі (графік 8). Респонденти надають перевагу запозиченням виключно в національній валюті. **Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів** респонденти називають наявність інших джерел фінансування, невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання (вплив чинника посилюється) та занадто високі ставки за кредитами (графік 9).

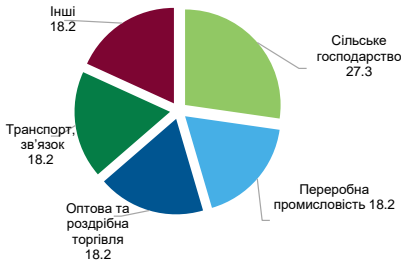
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.3%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

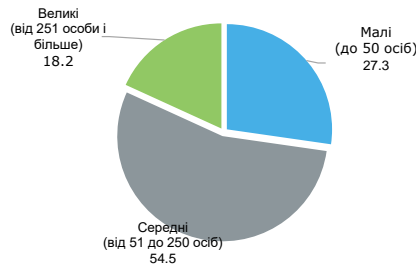
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поліпшився й оцінюється як добрий:** баланс відповідей – 9.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 18.2%). У цілому по Україні – «мінус» 1.4%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва є нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 40.0% (як у попередньому кварталі);
- **підприємства області змушені залучати додаткові виробничі потужності, щоб задовольнити неочікуване збільшення попиту:** баланс відповідей – «мінус» 20.0% (як у IV кварталі 2023 року).

Паспорт вибірки^{1,2}

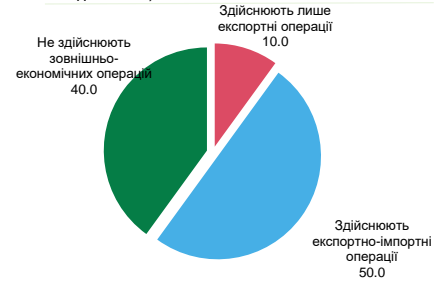
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

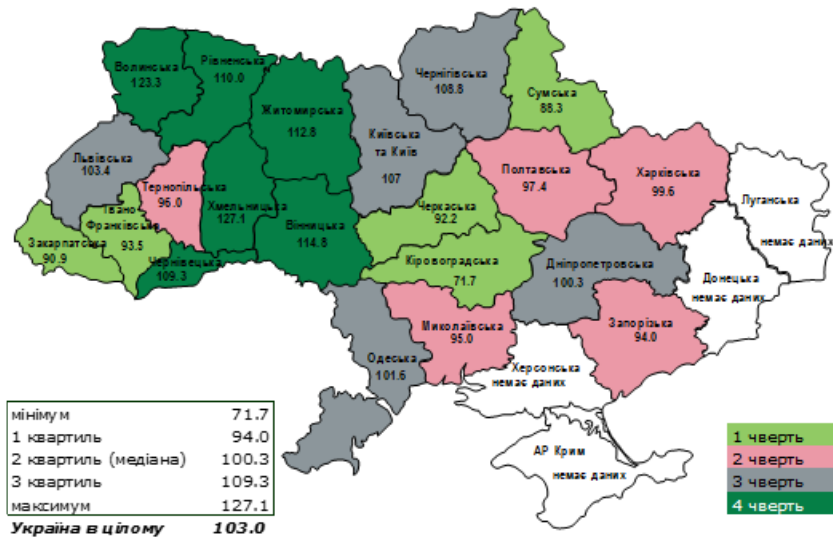

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 31 січня – 26 лютого 2024 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Закарпатської області щодо ділової активності (за складовими)

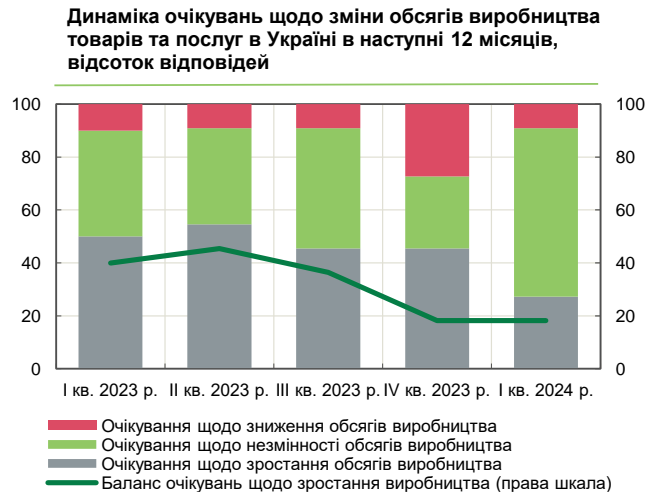
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	0.0	9.1	0.0	-18.2	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	18.2	18.2	18.2	0.0	0.0
інвестиційних витратків на проведення будівельних робіт	0.0	-36.4	-18.2	-18.2	-18.2
інвестиційних витратків на машини, обладнання та інвентар	9.1	-27.3	-9.1	-9.1	-9.1
кількості працівників	-9.1	-9.1	0.0	-9.1	-18.2

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

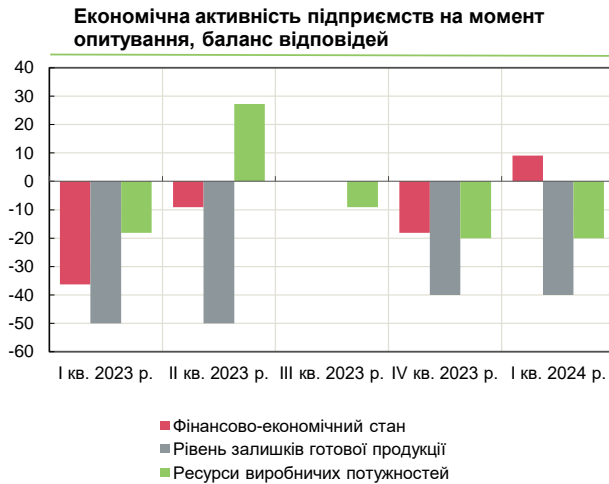
Графік 1

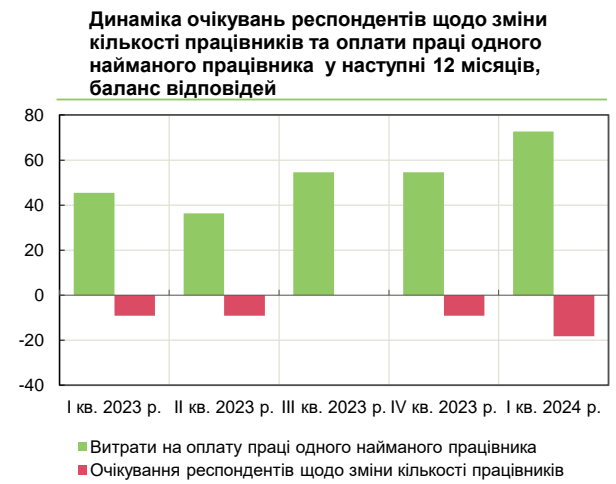
Графік 2

Графік 3

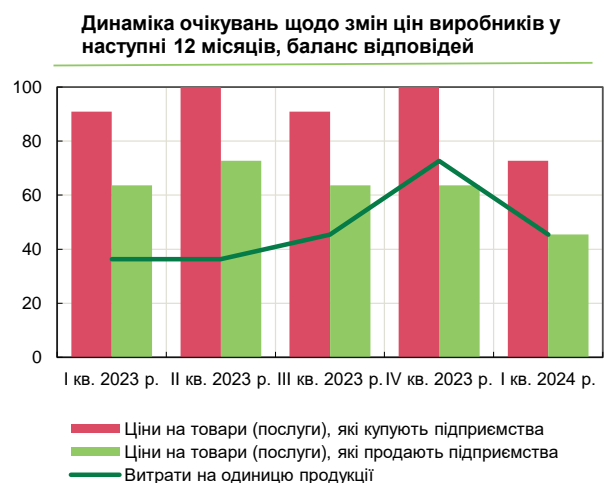
Графік 4

Графік 5

Графік 6

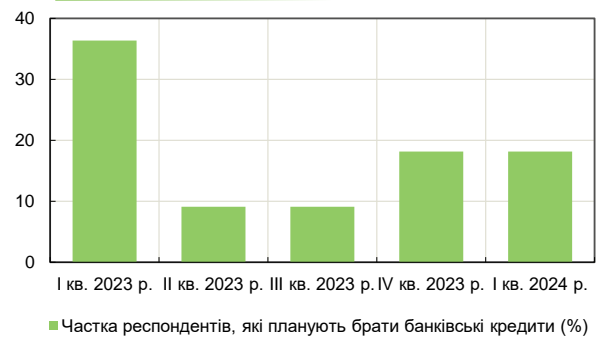
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Плани респондентів щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

